

„Dilemele fidelității” - probleme spinoase de traducere a Bibliei (3)

Serialul privitor la controversele generate de traducerea Noului Testament continuă cu analiza termenului grecesc *presbyterion*. Pentru o prezentare cuprinzătoare a dezbaterii, cititorii pot consulta lucrarea *Dilemele fidelității. Condiționări culturale și teologice în traducerea Bibliei*, Cluj-Napoca, Editura Logos, 2011, p. 184 -195.

Cum se traduce corect termenul *presbyterion* din 1 Timotei 4.14?

Despre traducerea termenului *presbyteros* („prezbiter”, „bătrân”) am scris deja în paginile revistei *Cuvântul Adevărului*, de aceea nu vom relua dezbaterea cu privire la el, ci ne vom îndrepta atenția către un termen din aceeași familie lexicală, anume grecescul *presbyterion* („sfatul bătrânilor”, „ceata prezbiterilor”).

Dacă *presbyteros* apare de 65 de ori în Noul Testament grec, „ruda” lui (*presbyterion*) nu este la fel de bine reprezentată, ci apare numai de trei ori (Luca 22:66, Fapte 22:5; 1 Tim. 4:14), fiind, din acest motiv, mai ușor de studiat.

În scrierile precreștine, termenul *presbyterion* se întâlnește în cartea Susanei (v. 50), dar nu în textul

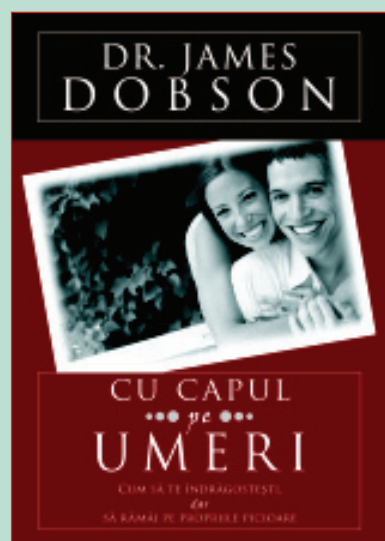
Septuagintei, ci în versiunea realizată de Teodotion. După cum se poate constata cu ușurință, în cartea Susanei (carte pe care protestanții nu o consideră canonică), *presbyterion* are alt sens decât cel din NT: „Și bătrânii i-au zis (lui Daniel): Vino, șezi în mijlocul nostru și spune-ne; căci Dumnezeu ți-a dat statutul unui bătrân (*to presbyterion*).”

Revenind la cele trei texte din NT, trebuie observat că, în Luca-Fapte, termenul *presbyterion* denumește un organism de conducere iudaic, în vreme ce în întâia epistolă către Timotei face referire la unul creștin. Grecescul *presbyterion* este doar unul dintre termenii folosiți pentru a desemna diversele foruri administrative și legiuitoare din perioada celui de-al Doilea Templu. Alți termeni sunt *synedrion*, *gherousia*, *symbolion* (folosiți în textele biblice) și *boulç* (folosit în scrierile extrabiblice).

Dacă cele două versete din Luca-Fapte nu au pus probleme de traducere, nu același lucru se poate spune despre 1 Tim. 4:14. Deși în acest verset termenul *presbyterion* înseamnă „grup de prezbiteri”, el a fost tradus în primele versiuni ale Bibliei prin *preoți*, *preoție* și *preoțime*. Cea mai ingenioasă și originală soluție de traducere se întâlnește în NT. 1979, cunoscut pentru inovațiile introduse de responsabilii ediției (Ioan Mircea, Emilian Cornițescu, Nicolae Petrescu și Dumitru Radu). Folosind ca bază argumentația prof. Iustin Moisescu din lucrarea *Ierarhia bisericească în epoca apostolică* (publicată în 1955), revizorii NT. 1979 au tradus termenul *presbyterion* printr-o perifrază – *mai marii preoților*. Probabil că acest echivalent ar fi rămas în istorie doar ca o curiozitate exegetică de manual, dacă nu s-ar fi întâmplat ca teologul care a propus-o să devină patriarhul Bisericii Ortodoxe Române în 1977, poziție din care a putut dispune revizuirea textului neotestamentar conform propriilor concepții despre ierarhia bisericească. Inutil să mai adăugăm, soluția propusă de Iustin Moisescu și introdusă în tradiția biblică românească (de la NT. 1979 la BIBL. 2008) este un unicat, fără echivalent în celelalte tradiții biblice pe care le cunoaștem.

EMANUEL CONȚAC

Vă recomandăm...

0744623909; www.succeed.ro